

egyesség kiegészítő, alternatív megoldása kerüljön jogi elbírálásra. A kényszeregyességi ajánlatban foglalt kvótánál magasabb teljesítési hányad felajánlása ugyanis csak abban az esetben nem minősül szuperkvótának, ha annak elfogadására minden hitelezőnek úgy nyílik módja, hogy még a választás joga is a hitelezőt illeti meg. Ha a magánegyességi ajánlat nem kerülne a kényszeregyességgel szerves összefüggésbe s a kényszeregyességi eljárás publicitása s a bírói jóváhagyásban rejlő közjogi garancia nem nyújtana biztosítékot arra nézve, hogy itt a hitelezők egyenlő elbánása elvébe ütköző eljárásról szó nem lehet, úgy az ilyen magasabb hányad felajánlása joggal tűnhetne fel aggályosnak s a ke. rendelet 82. §-ának 3. pontjában foglalt rendelkezéshez képest, ily eljárás a megszüntetés kőgens okául szolgálhatna. Azáltal azonban, hogy e magánegyesség szerves részévé vált a kényszeregyességi ajánlatnak s a hitelezők egyenlő elbánásának elvét az biztosítja, hogy a választás joga a kielégítési módozatok tekintetében minden egyes hitelezőt megilleti, e megoldás jogi szempontból aggálytalannak mutatkozik.

Az itt megállapított keretek között ez alternatív jellegű, esetleg magánegyességgel kombinált kényszeregyesség, megfelelő gazdasági adottságok mellett, a szanalás alkalmas eszköze lehet. A türelmetlen hitelezők gyors kielégítésének biztosítása így elérhetővé válik, anélkül, hogy a várakozásra hajlamos hitelezők a kényszeregyesség rendszerének Prokrustes ágyába szoruljanak. E hitelezők méltányos magatartásuk ellenében magasabb kvóta-hoz juthatnak — adós pedig, — ami a jelen viszonyok között szociális szempontból sem közömbös, — üzletének, üzemének továbbvitelét lesz ez által képes biztosítani.

A mintaoltalom külföldi és nemzetközi vonatkozásban.

Irta: ifj. dr. *Ladoméri Szmertnik István*, m. kir. szabadalmi bíró.

I.

A mintaoltalom újjászabályozásának az ipari és kereskedelmi élet egészére kiható jelentősége folytán érthető érdeklődés kísérte a múlt év tavaszán közzétett rendelettervezetet, amivel kapcsolatban több ismertető és részben bíráló közlemény¹⁾ jelent meg.

Mind e rendelettervezet indokolása, mind pedig az említett cik-

¹⁾ L.: Kamarai Közlöny 1934. ápr. 5., Iparjogi Szemle 1934. 2. sz., Honi Ipar 1934. 8. sz., Polgári Jog 1935. 1. sz.

kek fogyatékosak a tekintetben, hogy nem foglalkoznak közelebbről az ipari tulajdon védelmére alakult nemzetközi Unió megegyezéseinek, valamint a fontosabb külállamok jogszabályainak idevonatkozó rendelkezéseivel. Nagy hiány ez, mert ezek közül az uniós megegyezések közvetlenül, a külföldi jogszabályok pedig az uniós egyezményen keresztül közvetve a belföldi jogkereső közönségre is hatással vannak és így e szabályokat az ipari tulajdon védelmével kapcsolatos jogszabályalkotásnál figyelmen kívül hagyni nem lehet.

A rendelettervezet indokolása az oltalom tárgyának meghatározásával kapcsolatban megemlíti ugyan, hogy a minták oltalmát Németország azok izlésbeli, illetőleg használati jellegének megfelelően kettéválasztva, a többi államok jogszabályai — az indokolás szerint pl. az osztrák, francia, svájci, angol jogszabályok — ilyen szempontok figyelembevételével egységesen szabályozzák és ezt az adatot követi a fentebb említett cikkek egyike is. Am ez a szűkszavú közlés a helyzet kellő és helyes megvilágítására nem alkalmas egyrészt azért, mert adatai hiányosak, amiről könnyű meggyőződni pl. a Szabadalmi Bíróság könyvtárában a nagyközönség rendelkezésére álló „Millenet's Musterschutz-Kartei” kartotéklapjai átlapozása útján, másrészt azért, mert az uniós megegyezéseket, amelyek szerepe a legfontosabb, meg sem említi.

Szükségesnek látszik tehát szemlét tartani az uniós megegyezéseknek és a fontosabb külföldi jogszabályoknak a fentebbiek szerint a hazai szabályozást is befolyásoló intézkedései felett, hogy egy esetleges helytelen szabályozás folytán belföldiek a külföldiekkel szemben hátrányos helyzetbe ne kerüljenek.

II.

Az ipari tulajdon védelmére alakult nemzetközi Unió megegyezései közül jelenleg a Washingtonban 1911-ben, továbbá az 1925-ben Hágában létrejött megegyezések vannak érvényben. (1913: VIII. t.-c., ill. 1929: XVIII. t.-c.) Nem lehet figyelmen kívül hagynunk természetesen az 1934-ben Londonban létrejött megegyezéseket sem, amelyek a közeljövőben bekövetkező ratifikálással számos viszonylatban a fentebb említett megegyezések helyébe fognak lépni.²⁾

Az Unió fentemlített megegyezései közül az ú. n. Főegyezmény 2., 4., 5. és 11. cikke következetesen különbséget tesz „modèles d'utilité” és „dessins ou modèles industriels” között, amelyek közül a hivatalos magyar fordítás az elsőt „használati minták” a másodikat „ipari mustrák vagy minták” kifejezéssel adja vissza. Az ipari mustrákra vagy mintákra vonatkozólag az említett Főegyezmény mellett Hágában 1925-ben külön megállapodás jött létre, amelynek címe „Arrangement de la Haye du 6 novembre 1925 concernant le dépôt international des dessins ou modèles industriels”.

A megegyezések tehát kétféle mintáról tesznek említést.

²⁾ Szabadalmi Közlöny 1934. 166. és 183. lap.

A kétféle mintát a megegyezések kifejezetten nem határozzák meg ugyan közelebbről, de félremagyarázhatatlanul megállapítható ezeknek a részleteket szabályozó határozományaiból és még inkább a konferenciák programjainak indokolásából és a konferenciákon történt események figyelembevételéből, hogy mi az, amit a „használati minta”, illetőleg az „ipari mustra és minta” kifejezése takar.

A „használati minta” a Főegyezménybe az 1911-ben Washingtonban tartott konferencián került bele, még pedig a program indoklása szerint ennek az oltalomnak Németországban és Japánban történt bevezetésére tekintettel.³⁾

A német és japán törvényekre való utalásnak felelt meg, hogy a használati mintákat: a „kis szabadalmakat” az eredeti javaslatnak megfelelően az elsőbbségi határidő tekintetében a rendes szabadalmakkal helyezték egyvonalba (az elsőbbségi határidőt ezekre nézve is 12 hónapban állapítva meg) és nem az ipari mustrákkal, amelyek elsőbbségi határideje továbbra is a védjegyekkel egyezően 4 hónap maradt.⁴⁾

A hosszú elsőbbségi határidőt eszerint a konferencia a használati minták esetén azok találmányi jellege címén állapította meg. Világosan látszik ez a „Sous Commission chargée d'examiner les Articles 4, 4 bis et 11 de la Convention” jelentésében olvasható, ellenvetés nélküli fenntartásból, amely arra irányult, hogy a 12 hónapos elsőbbségi határidőt a bejelentő ne élvezhesse „csak az esetben, ha az az ország, amelyben a második bejelentést teszi, bejelentése tárgyát szabadalom kiadására alkalmasnak ismeri el”.⁵⁾

Az ipari mustrák és minták elsőbbségi határidejének burkolt hosszabbítása ellen irányuló eme fenntartásra és arra való tekintettel, hogy a brit delegáció úgy találta, hogy lehetnek olyan használati minták is, amelyek Nagybritániában mustra-védelemben részesülhetnek, a zárójegyzőkönyvbe a fenti fenntartásnak megfelelő rendelkezés került.⁶⁾

A „Commission Plénière” jelentése erre a körülményre külön is rámutat.⁷⁾

A Főegyezmény washingtoni szövegébe és a záró jegyzőkönyvbe nem került be azonban a fentebb említett fenntartásnak megfelelő olyan kifejezett rendelkezés, hogy a használati minta bejelentés elsőbbségét szabadalmi bejelentéshez is igénybe lehet venni. Számos államban, így hazánkban is, a belföldi jogszabályalkotás pótolta ezt a hiányt⁸⁾, akadtak azonban államok, — így Hollandia — ahol éveken keresztül az alaki jog álláspontjára helyezkedve, megtagadták a hasz-

³⁾ Actes de la Conférence de Washington, 42. lap.

⁴⁾ Actes de la Conférence de Washington, 46., 247., 275. lap.

⁵⁾ Actes de la Conférence de Washington, 275. lap.

⁶⁾ Actes de la Conférence de Washington, 339. lap (zárójegyzőkönyv: „A 4. cikkhez”).

⁷⁾ Actes de la Conférence de Washington, 312. lap.

⁸⁾ 23.714/1913. K. M. sz. rendelet 6. és 10. §-ok.

nálatti minta bejelentés elsőbbségének elismerését, azzal az indokolással, hogy az ipari tulajdon ágai különbözök.⁹⁾

E hiány pótlása volt az 1925-ben Hágában tartott konferenciának e tekintetben az egyik fő eredménye.

E konferencia programjának ezzel a kérdéssel foglalkozó része¹⁰⁾ „másodosztályú szabadalom-féleségnek” („sorte de brevet de seconde classe”) nevezi a használati mintát, rámutat arra, hogy már a washingtoni szöveg 4. cikke is úgy kezeli azt, mint a szabadalom egyszerű válfaját és az elsőbbség szempontjából ez utóbbival teljesen egyenlővé teszi, továbbá, hogy a németországi használati minta tárgya egyes országokban, így Franciaországban és Svájcban, nem is védhető másként, mint szabadalom útján.

A washingtoni szöveg említett hiányainak pótlására javasolt szöveget, amely a hágai Főegyezmény 4. cikke e betűjének 2. bekezdése lett, vita nélkül fogadták el.

A *használati* mintának és az *ipari* mustráknak vagy mintáknak az elsőbbségi határidő szempontjából való megkülönböztetését emellett továbbra is fenntartották.

A kétféle mintaoltalom megkülönböztetését még határozottabbá tette az 5. cikk 4. bekezdésévé vált német, osztrák, francia és svájci részről felvetett¹¹⁾ javaslat, amely szerint az *ipari* mustrák és modellek oltalmát megvonni nem szabad a védett tárgyakkal azonos cikkek bevitele miatt. Ez a rendelkezés annál is inkább szétválasztotta a kétféle mintaoltalmat, mert a *használati* minták esetén a gyakorlati kényszer tekintetében ez az egyezmény sem tartalmazott korlátozást.

A hágai konferenciát követően keletkezett lengyel és spanyol törvény, ezzel összhangban a használati mintákra vonatkozólag szigorú gyakorlati kényszert vezetett be.

Ugyanakkor, amikor a Főegyezmény ilyen fontos szempontból megkülönböztette a használati mintákat, illetőleg az ipari mustrákat vagy mintákat, létrejött a már 1904-ben terveként felvetett, a washingtoni értekezleten francia részről javasolt és a konferencia óhajai között szereplő megállapodás az ipari mustrák és minták nemzetközi letételéről.¹²⁾

Ez a megállapodás, amelynek megteremtői többek között Németország, Franciaország és Svájc voltak, kizárólag csak az *ipari* mustrákkal és mintákkal foglalkozik, *használati* mintákkal ellenben nem. A *használati* minták szándékos kizárása ebből a nemzetközi intézményből a megállapodás részleteket szabályozó és a használati minták természetének meg nem felelő határozmányaiából is látszik: így a zárt

⁹⁾ Actes de la Conférence de la Haye, 232. lap. V. ö. a ¹⁰⁾ lábjegyzettel!

¹⁰⁾ Actes de la Conférence de la Haye, 231—234. lapok.

¹¹⁾ Actes de la Conférence de la Haye, 339., 519., 520., 541. és 606. lapok.

¹²⁾ Actes de la Conférence de la Haye, 627. és következő lapok.

(titkos), tömeges letétel lehetőségéből — de kifejezetten rámutat erre az e megállapodás tervezetének indokolásában szereplő 2. pont¹²⁾, amely szerint a „dessins et modèles industriels” kifejezést a Főgyezménynek megfelelőleg a „modèles d'utilité” kifejezéssel meghatározott alkotás-csoporttal szembeállítás végett használták.

Az ipari tulajdon védelmére felállított nemzetközi Irodának erről az intézményről szóló hivatalos tájékoztatója¹³⁾ ennek megfelelően a következőket tartalmazza:

„Le dépôt international n'existe que pour les créations de forme destinées à produire un effet visuel et *non* pour des oeuvres caractérisées par leur fonction, leur utilité, leur résultat industriel; les modèles d'utilité (admis par la législation allemande „Gebrauchsmuster”) sont ainsi exclus du dépôt international.”

A megállapodás 21. cikke ezenfelül rámutat arra, hogy az „ipari mustra és minta” névvel megjelölt alkotások az iparművészet termékeivel állanak közelebbi rokonságban, amely megállapítás különben mind a program indokolásában, mind az értekezet vitaanyagában ismételtelen előfordul.¹⁴⁾

A hágai értekezet eredményeképp létrejött megegyezések tehát újból és fokozottan kifejezésre juttatták azt a már Washingtonban leszögezett álláspontot, hogy a használati minta a szabadalmazható találmány egyik válfaja, míg az ipari mustra vagy minta az iparművészet termékeivel áll közelebbi vonatkozásban.

Az 1934. tavaszán tartott londoni konferencia előkészületei során 1932. októberében Magyarország részéről előterjesztett javaslatok között szerepelt az a javaslat is, hogy az ipari mustra — vagy minta — bejelentés elsőbbsége igényelhető legyen szabadalmi bejelentésnél.¹⁵⁾

Ez a javaslat a mintautgy hazai rendezetlenségével függött össze és biztosítani kívánta a hazai bejelentőknek, akik használati mintájukat itthon helytelenül mintára (és nem szabadalomra) jelentették be, legalább külföldön az elsőbbséget.

Ezt a javaslatot az illetékes albizottság nagy többséggel elvetette, még pedig Nagybritánia delegációjának ellenzése folytán, amely szerint: „les différentes catégories de la propriété industrielle doivent demeurer essentiellement distinctes”.¹⁷⁾

Ezzel szemben ugyanez a konferencia elfogadta azt a lengyel javaslatot, amely szerint a *használati* minták esetén megfelelő módosításokkal alkalmazható a szabadalmakra előirt gyakorlati kényszer¹⁸⁾, míg eltiltotta az *ipari* mustrák és minták esetében az oltalom megvonását a gyakorlatbavétel elmulasztásának esetére is.¹⁹⁾ A *használati*

¹³⁾ Actes de la Conférence de la Haye, 316. lap.

¹⁴⁾ Actes de la Conférence de Londres, 149. lap.

¹⁵⁾ Actes de la Conférence de la Haye, 314., 316., 500. és 511. l.

¹⁶⁾ Actes de la Conférence de Londres, 253. lap.

¹⁷⁾ Actes de la Conférence de Londres, 367. lap.

¹⁸⁾ Londoni Főgyezmény 5. cikk A betű 5. bek.

¹⁹⁾ Londoni Főgyezmény 5. cikk B betű.

mintáknak és az *ipari* mustráknak és mintáknak az elsőbbségi határidő szempontjából való megkülönböztetése ez után az értekezlet után is fennmaradt.

III.

Az Unió megegyezések idevonatkozó rendelkezéseinek ismertetése után ismertetni kell még a fontosabb külföldi jogszabályok ama rendelkezéseit, amelyek az Unió megegyezések közvetítésével összefüggenek a belföldi jogszabályalkotással.

Mint arra már a hágai értekezlet programja is rámutatott,²⁰⁾ használati mintaoltalom, az Unió-nak csupán egyes országaiban van, míg számos országban ezek az alkotások csak szabadalom útján védhetők.

Az ipari jogvédelem szempontjából fejlettebb államok jogszabályainak áttanulmányozása során megállapítható, hogy a *használati* minták, illetőleg az *ipari* mustrák és minták oltalmát, a kétféle mintát külön meghatározva, eltérő rendelkezésekkel szabályozzák a német²¹⁾, japán²²⁾, lengyel²³⁾, spanyol²⁴⁾ és olasz²⁵⁾ jogszabályok, még pedig a német és a japán két-két különálló törvényben, a további három pedig az egységes iparjogvédelmi törvény keretein belül, de a szükséghez képest eltérő rendelkezésekkel.

Tárgyalás alatt áll Ausztriában az új minta törvény tervezete²⁶⁾, amely ugyancsak külön határozza meg a használati, illetőleg az ipari mintákat és az Unió megegyezéseknek megfelelőleg számos szempontból eltérő rendelkezésekkel kívánja szabályozni ezek oltalmát.

Még egy jogszabály van, amely félreérthetetlenül megadja a kétféle minta meghatározását: a Szovjetköztársaságok Uniójának 1924. évi törvénye²⁷⁾, amely a kétféle minta oltalmát — lényegében a német használati minta törvényre támaszkodva — azonos rendelkezésekkel szabályozza.

Ezzel a jogszabállyal kapcsolatban rá kell mutatni arra is, hogy a szovjet 1931. évi találmányi törvénye²⁸⁾, a technikai tökéletesítésről is intézkedik, így tehát a használati minták nagy csoportja e törvény útján is oltalmazható. A szovjet sajátos viszonyai között egyébként az ipari (izlés) mintaoltalom alárendelt jelentőségű.²⁹⁾

²⁰⁾ Actes de la Conférence de la Haye, 231. lap.

²¹⁾ Blatt für Patent-Muster- und Zeichenwesen. (Bl.) 1923. 172., 173. lap.

²²⁾ La Propriété Industrielle (Pr. I.) 1923. 188—190., ill. 1924. 6—9. lap. Bl. 1924. 163—166. lap, ill. 202—206. lap.

²³⁾ Pr. I. 1928. 241—249. lap. Bl. 1928. 200—208. lap.

²⁴⁾ Pr. I. 1929. 247—249. lap és 1930. 146—150. lap, Bl. 1930. 15—17. lap.

²⁵⁾ Pr. I. 1934. 185. és köv. lap.

²⁶⁾ V. ö. Pr. I. 1933. 193. lap és 1934. 218. l.

²⁷⁾ Bl. 1924. 336. és köv. lap.

²⁸⁾ Bl. 1931. 142.

²⁹⁾ V. ö. Serafinovicz: Verwertung und Schutz der Erfindungen. in der U. S. S. R. 408. lap.

A többi áttanulmányozott jogszabály különféle „mintáról” vagy „mustráról” nem szól.

A francia 1909. évi mintatörvény 2. cikke³⁰⁾ és az erre támaszkodó bírói gyakorlat³¹⁾ szerint „ipari mustra vagy minta” címén a találmányi jellegű használati minták nem védhetők. Belgiumban az 1935. január 29-iki királyi rendelet 1. cikke szerint a „rajzolt, rárakott, (applikált), vésett, faragott, nyomott, öntött, szövött, himzett stb.” mustrák és minták, amelyek „valamely terméknek új külszint vagy eredeti alakot” adnak, a szerzői jogról szóló, 1886. évi törvény alá esnek. Magából a definícióból is világos, hogy az ipari (izlés) minták részesülnek e hosszú oltalomban, de ezt kiegészítve az indoklás is rámutat arra, hogy „alig szükséges megemlíteni, hogy ha valamely tárgynak adott új alak egyben magával technikai eredményt is hoz, a szabadalmi törvény alá eső tárggyal állunk szemben”!³²⁾ A korábbi, definíció nélküli jogszabály alapján keletkezett bírói határozatokban ez az álláspont már korábban is kifejezésre jutott.³³⁾ A svájci 1900. évi törvény³⁴⁾ 3. cikke és az ez alapon fejlődött bírói gyakorlat³⁵⁾ szerint a hasznos újítás (ami a használati minta lényege) nem teszi az alkotást mintavédelemre alkalmassá. E három állam egyébként a fentebb említett hágai ipari minta megállapodás megteremtői közé tartozik.

Nagybritániában a szabadalmi és minta törvény 93. szakasza³⁶⁾ az Ir Szabad államban az ipari tulajdonról szóló törvény³⁷⁾ 3. szakasza szerint nem lehet „mustrá”-nak (design) tekinteni „semmiféle szerkesztési módot vagy elvet vagy bármit, ami lényegében pusztán mechanikai készülék”. A használati minták legnagyobb része tehát a mintaoltalomból itt is ki van zárva.

Kanadában a minta és védjegy törvény 34. cikke az oltalom meghatározásánál következetesen a mustrák (design) diszítésre való alkalmazásáról szól.

Az ausztráliai mintatörvény definíciója szerint a mustra (design) alkalmazási területe valamely „tárgy diszítése, modellje, alakja, alakítása”.³⁸⁾ Hogy az ottani hatóságok ezt miként értelmezik, nincs róla közelebbi tudomásunk.

Az Amerikai Egyesült Államok törvénye 4929. szakasza szerint a mintaoltalom tárgya valamely „új, eredeti diszítő mustra (design)” lehet — tehát nem használati minta, még pedig annál kevésbé, mert a régebbi jogszabályban „hasznos” szó szerepelt a „diszítő” helyett.³⁹⁾

³⁰⁾ Pr. I. 1909. 90. lap.

³¹⁾ Pr. I. 1928. 278. lap, 1930. 95. lap.

³²⁾ Pr. I. 1935. 30. lap.

³³⁾ Pr. I. 1928. 256. lap, 1929. 15. lap.

³⁴⁾ Pr. I. 1901. 40—43. lap, Bl. 1900. 273. lap.

³⁵⁾ Pr. I. 1930. 47—48. lap.

³⁶⁾ Pr. I. 1932. 228. lap.

³⁷⁾ Bl. 1927. 261. lap.

³⁸⁾ Pr. I. 1907. 61. lap, Bl. 1908. 19. lap.

³⁹⁾ Pr. I. 1902. 86. lap.

Dániában az 1905. évi törvény 1. cikke⁴⁰⁾ szerint oltalomban részesíthetők azok a mustrák és minták, melyek „ipari termékek díszítésének vagy külső alakjának típusaiul szolgálhatnak”. Hasonló a helyzet Norvégiában.⁴¹⁾ Svédországban a törvény⁴²⁾ közelebbi meghatározást nem ad, a „Kungl. Patent-och Registeringverket” 1933. június hó 2-án kelt közlése szerint⁴³⁾ azonban „Svédországban csupán a díszítési mustrák és minták lajstromozhatók. Következésképp a használati minták nem lajstromozhatók”.

A jugoszláv 1922. évi törvény 36. §-a⁴⁴⁾ szerint: „Mustrán mindenféle képszerű ábrázolást kell érteni, amely alkalmas arra, hogy mintául szolgáljon és gyári vagy ipari termékekre átvihető legyen. Modellen mindenféle plasztikus alakot kell érteni, amely egy gyári vagy ipari terméket mutat be, vagy pedig egy ilyenre alkalmazható”. A gyakorlatban — bár egyes használati minták e meghatározás alá bevonhatók, — a használati mintákat Jugoszláviában is szabadalommal védik.⁴⁵⁾ Ausztriában⁴⁶⁾ és Csehszlovákia ú. n. történelmi országaiban az 1907-ig nálunk is érvényben volt császári pátens van érvényben.

Hollandiában — bár ez az ország is szerepel az említett hágai megállapodás megerősítői között, — mintavédelem egyelőre nincs.

A fentiekből kitűnik tehát, hogy a „használati minták” olyan nagy fontosságú ipari államokban, mint az Amerikai Egyesült Államok, Franciaország, Nagybritánia, Svájc nem védhetők gyakorlatilag másként, mint szabadalom útján.

IV.

Az Unió megegyezésekről és a külföldi jogszabályokról előadottakat összefoglalva, leszögezhetjük a következőket:

Az ipari tulajdon védelmére alakult nemzetközi Unió három legutóbbi értekezletén félreérthetetlenül kifejezésre jutott az az álláspont, hogy a használati minta a szabadalom egyik válfaja, míg az ipari mustra vagy minta inkább a művészet termékeivel mutat fel közös tulajdonságokat.

Ennek az álláspontnak megfelelőleg az egyezmények a részleteiben is szabályozott elsőbbségi kérdés és a gyakorlati kényszer szempontjából a használati mintát a szabadalommal egyenrangúvá tették, míg az ipari minta ilyen egyenjogúsításra irányuló törekvések hajótörést szenvedtek.

⁴⁰⁾ Pr. I. 1906. 1. lap, Bl. 1906. 142. lap.

⁴¹⁾ Bl. 1911. 11. lap.

⁴²⁾ Pr. I. 1900. 22. és köv. lap.

⁴³⁾ A M. kir. szabadalmi bíróság elnökéhez.

⁴⁴⁾ Bl. 1929. 59. lap.

⁴⁵⁾ A jugoszláv iparjogvédelmi hivatal levélbeli közlése.

⁴⁶⁾ Bl. 1928. 220. lap.

A megegyezésekből és a konferenciák aktáiból látható nemzetközi álláspontnak megfelel az a helyzet, hogy a modern külföldi jogszabályalkotásban mind több és több jogszabály keletkezik, amelyben a használati minták és az ipari mustrák vagy minták oltalmát eltérő jogszabályokkal szabályozzák. A régebbi jogszabályok pedig azt mutatják, hogy régebben is megkülönböztették az ipari mustrákat és mintákat a használati mintáktól, csupán az utóbbiakat szabadalmi oltalomba szorították (Amerikai Egyesült Államok, Franciaország, Svájc, Belgium, Svédország).

A nemzetközi megegyezésekből és a külföldi jogszabályokból azonban nemcsak a nemzetközi véleményre lehet következtetéseket vonni, hanem ezek arra is figyelmeztetnek, hogy a használati minták, valamint az ipari mustrák oltalmát nem lehet a belföldiek érdekeinek sérelme nélkül megkülönböztetés mellőzésével, minden irányban azonos rendelkezésekkel szabályozni.

Elsősorban nem szabad a kétféle minta elnevezéséhez elméleti alapokon hozzányulni és a használati mintákat is ipari mintáknak nevezni, csak azért, mert az iparban kerülnek alkalmazásra.⁴⁷⁾ Ezzel ugyanis eltekintve attól, hogy a belföldi bejelentés alapján igénybevehető elsőbbség határidejét önkéntesen 6 illetve 4 hónapra szállítanánk le, teljesen kilátástalanná tennénk a használati minták magyarországi bejelentésére alapított elsőbbségi igénynek a sorsát ott, ahol a használati minták (mint a fentebb láttuk) csak szabadalom útján védhetők, mert az ipari minta bejelentés alapján szabadalmi bejelentéshez elsőbbséget igényelni nem lehet. Az sem elegendő azonban, ha a kétféle mintát megfelelő definíciók nélkül egyszerűen „minták”-nak nevezzük, mert ez sem felel meg annak a londoni konferencián is megnyilvánult elvnek, hogy az ipari jogvédelem ágainak elkülönítettnek kell maradniuk és így az elsőbbségi igény szempontjából még az ilyen elnevezés is nehézségekre vezethet.

Ha a belföldi ipart a külföldinek nem akarjuk kiszolgáltatni, a használati minták esetén a gyakorlati kényszert mellőznünk nem lehet, viszont az ipari mustrák és minták esetén az oltalom megvonását maga a Főegyezmény tiltja, de elméletileg sem indokolt a gyakorlati kényszer alkalmazása⁴⁸⁾ ezekkel az izlésbeli alkotásokkal szemben.

Ha nem akarjuk eleve kizárni az ipari mustrák és minták nemzetközi letételére vonatkozó hágai megállapodáshoz való csatlakozást, úgy — tekintettel a megállapodás 21. cikkére — meg kell engednünk általában az ipari mustrák és minták tömeges és zárt (titkos) letételét (megállapodás 6. és 8. cikke) és az oltalmi időt sem szabhatjuk 15 évnél rövidebbre (megállapodás 7. cikke).

A használati minták esetén viszont az ipar érdekében a titkos letétel csakúgy, mint a szabadalmi bejelentések esetén, kizárólag ál-

⁴⁷⁾ Polgári Jog 1935. 8. lap.

⁴⁸⁾ V. ö. La Propriété Industrielle 1931. 55. és köv. lap.

Jamérékből engedhető meg; a tömeges letét a használati minta természetével nem fér össze; a 15 éves oltalmi idő pedig nem áll arányban a használati minták jelentőségével.

Mindenesetre kívánatos lenne, hogy a tervezett magyar jogszabály mindezekre figyelemmel készüljön.

Magyar végrehajtások foganatosítása Ausztriában.

A jogsegélyszerződés gyakorlati alkalmazása.

Irta: *Dr. Deutsch Maurus* wieni ügyvéd.

E sorok tárgyát nem annak vizsgálata képezi, hogy a magyar végrehajtási jogcímek érvényesítésének Ausztriában melyek az anyagi és alaki kellékei.¹⁾ Előre feltételezve azt, hogy az adott esetben a magyar végrehajtási jogcím foganatosításának lehetősége Ausztriában adva van, rá akarok mutatni arra, hogy a *gyors* és *céltudatos* foganatosításnak mi az útja.

A jogsegélyszerződés (alábbiakban: JSz.) 6. §. 1. pontja szerint „*Csak bíróság intézhet foganatosítási megkeresést az adós ellen*“.

A JSz. 8. §. 1. pontja szerint „*a szerződő államok bíróságai egymással közvetlenül érintkeznek*“.

A törvénynek ezt a két rendelkezését az osztrák gyakorlat számos esetben rosszul értelmezte, úgyhogy a JSz. alkalmazásánál nehézségek álltak elő. A végrehajtási bíróságok nagyrésze úgy magyarázta a fenti rendelkezéseket, hogy magyar végrehajtási jogcímek foganatosítása csak akkor rendelhető el, ha a foganatosítási megkeresést a magyar bíróság közvetlenül teszi át („intézi” — 6. §.). Visszatartották tehát a kérelmet, ha a végrehajtható hitelező a magyar végrehajtási bíróság által neki kiadott jogerős rendelkezést a szükséges mellékletekkel együtt az osztrák végrehajtási bíróságnál *közvetlenül* nyújtotta be. Eppen a wieni végrehajtási bíróságnál, amely (a XXI. kerület kivételével) az összes wieni ingóvégrehajtásokat intézi, a gyakorlat teljesen ingadozó volt. Szerző iniciatívájára a wieni végrehajtási bíróság bírái még 1929-ben megtárgyalták egyik kari ülésükön ezt a kérdést, és sikerült azt örvendetes módon az alábbi határozattal tisztázni:

¹⁾ Lásd: Dr. Deutsch Maurus: „A magyar-osztrák végrehajtási jogsegély a gyakorlatban”, Grill, Budapest 1929., valamint u. a. „Die Vollstreckungshilfe zwischen Österreich und Ungarn”, Internationales Anwaltsblatt, Wien 1929., 74. o.